

Conferència Moment Zero. Born Centre Cultural. 26 de gener de 2015

Molt bona tarda a tothom i ja que es donaven tantes gràcies, doncs gràcies per ser aquí, per la vostra presència i també per la vostra paciència de la qual jo procuraré no abusar gaire perquè just quan vàrem acordar la meva compareixença avui en aquest acte, que com s'ha dit abans ha tingut altres compareixents i altres ponents, jo mateix vaig demanar que en lloc de fer una xerrada llarga per part meva, fos més curta, més sintètica, sobretot amb l'ànim de donar temps a allò que segurament en un acte com el d'avui és més interessant que és el col·loqui. Per tant, no es pensin que perquè ara jo no sigui gaire i gaire llarg és manca d'interès ni manca de ganes d'explicar coses sinó que és una aposta perquè hi hagi un temps més llarg i més tranquil per poder fer el col·loqui que és la part més interessant d'un acte com aquest.

Per altra banda, a mi em tenen, suposo, molt sentit, ja és molt pensar que m'escolten però vaja, diguem-ho així, d'aquesta manera, i segur que a les preguntes que puguin sorgir s'obriran algunes clarianes, alguns àmbits nous que poden ser d'interès per a tothom.

Coses que jo els volia dir que no són tant una novetat, per entendre'ns, perquè entre altres coses la novetat que jo podia donar fa uns dies ja la vaig donar, que era la data de les eleccions. Vaig estar pensant si me la reservava per avui, però al final em van fer desistir i em vaig animar i la vaig poder donar abans com tots vostès coneixen, i no cal dir que tant a en Joaquim Vidal com a en Xevi Xirgo els agraeixo molt les seves paraules i per descomptat la seva invitació, però sobretot les seves paraules i la seva feina.

Coses que jo els volia comentar a títol purament d'aquesta reflexió inicial.

La primera, poc o molt, ho deia ara en Xevi Xirgo; en poc temps a Catalunya hem anat molt lluny, dic això perquè de tant en tant ho oblidem. L'acceleració és tan gran que ens falta de tant en tant una mica de perspectiva del que ha passat en aquest país només en dos anys i mig, i dos anys i mig en el cicle històric no és res, i especialment si ens envolten aquestes parets i aquest monument a la història que és el Born actual, és evident que aquests dos anys i mig no són pràcticament res en el decurs de la història. Però ho subratllo perquè en dos anys i mig en aquest país, si m'apuren molt en quatre a tot estirar, hi ha hagut un canvi de mentalitat d'una profunditat inimaginable només fa 4 anys. Per tant, en menys d'una legislatura de les normals, que són 4 anys, hi ha hagut un canvi de mentalitat total, total potser no, però molt i molt gran. S'ha passat del concepte de l'autonomia que havíem perseguit durant dècades, per part de governs molt diferents -no es pot atribuir l'etiqueta de l'autonomia a una determinada opció política perquè tots els partits que han estat al Govern de Catalunya en els darrers 35 anys, per descomptat, però fins i tot més enllà en la nostra història al segle XX, sense distinció, tots han apostat d'una forma o d'una altra per una autonomia política dintre de l'Estat espanyol, tots sense excepció-. Per tant, hem passat d'aquella mentalitat de l'autonomia a la mentalitat o a l'aposta del Dret a Decidir, que és el

que es va defensar en les eleccions avançades de novembre de 2012, i el Dret a Decidir porta implícita d'una forma o d'una altra l'aposta per la sobirania. I fixeu-vos que tot això està resumit a la pregunta que es va pactar el desembre del 2013 per ser formulada al 9N de l'any passat. Hi havia el concepte d'una evolució dintre de l'Estat espanyol a la primera part de la pregunta, i una part molt clara que apostava per si Catalunya havia de convertir un possible Estat català en un estat independent. Xirgo, aquella pregunta la vaig parir jo i diu estat independent, no sé si m'explico. Perquè de tant en tant a mi se'm penguen unes determinades etiquetes i llavors tot això poc o molt va quedant. És cert que jo moltes vegades he advertit, i d'això no me n'amago mai, que hem d'entendre el concepte de la independència d'avui no en la manera només clàssica i tradicional del que eren les independències dintre d'Europa sinó d'una forma diferent, perquè si no ens farem alguna trampa al solitari i aleshores xocarem amb la realitat. I avui sabem que les independències d'avui, del segle XXI, fins i tot de finals del segle XX dintre de la Unió Europea- que és un marc de cessió de sobirania creixent, per tant més cessió de sobirania encara, almenys aquesta és la nostra aposta i el nostre projecte-, doncs les independències no les podem jutjar exactament igual que abans, però per deixar fora de dubtes la meua posició en aquest sentit quan jo vaig convidar les altres formacions polítiques catalanes que s'hi van voler afegir a acordar aquella pregunta, jo tenia molt clar que per sortir de la situació que estem des d'un punt de vista polític a Catalunya s'ha de poder preguntar per la independència del país i d'aquí que aquella pregunta clarament ho interioritzava. I d'aquí que fins i tot un milió nou-cents mil persones d'aquest país varen poder votar aquesta opció directament a les urnes sense passar per programes electorals en forma d'eleccions. Això és el que va passar el 9N.

Deia-, que en poc temps hem anat molt lluny i afegeixo-, que en poc temps hem anat molt lluny no només des del punt de vista del canvi de la mentalitat interna del país, sinó també des del posicionament de Catalunya com un subjecte polític en l'escena internacional. Nosaltres, diguem-ho clar, fa no gaires anys, políticament com a país no existíem a l'escena internacional. Existia Barcelona com a gran ciutat, com a gran capital, cada vegada més amb més potència, amb més admiració, amb més ganxo. Això sí que existia. Però Catalunya com a subjecte polític a l'escena internacional era una absoluta desconeguda, i en aquest moment no diré que sigui més coneguda que la monyos perquè seria fals, però Catalunya en aquest moment està present a l'escena política internacional, i no cal dir a l'europea. Allà hi som, i ens hi hem situat. I ens hi hem situat nosaltres per mèrits propis.

Cada vegada que un Onze de Setembre en aquest país hi ha hagut una mobilització d'un milió i mig de persones al carrer, pacíficament, ens hem situat a l'escena internacional. Cada vegada que hem estat capaços de multiplicar aquesta manifestació cada any consecutiu ens hem tornat a situar a l'escena internacional. Cada vegada que al Parlament de Catalunya o en el marc polític català hem pogut fer un acord important ens hem situat a l'escena internacional. I també s'ha de dir, com s'ha comentat abans, que cada vegada que un alt dirigent polític espanyol, especialment del govern però no només del govern, ha obert la boca, ens ha situat a l'escena internacional.

És a dir, que ens ho hem guanyat i ens ho han facilitat, les dues coses juntes. Però atenció amb el judici que de tant en tant fem: No és només perquè ells a través de la seva imperícia en aquest sentit ens hagin ajudat a nosaltres a situar-nos l'escena internacional, és perquè per mèrits propis el país s'hi ha situat i no hi era i ara hi és. I dic això amb un especial èmfasi per una raó, perquè en el moment de la veritat final, que esperem que no sigui gaire tard, ens ho jugarem gairebé tot a l'escena del reconeixement internacional, cosa que de tant en tant tendim a oblidar. Jo hi poso l'accent especial perquè algú que es vol convertir en un estat vol dir que d'una forma o d'una altra aspira a formar part del club dels estats, que n'hi ha molts però tampoc no tants, es compten per desenes, no per centenars. El que vull dir és que si aspirem a estar en aquest club d'estats hem de fer les coses de tal manera que en algun moment hi puguem accedir per mèrits propis però també per reconeixement d'aquests mateixos estats.

Segon missatge sobre el qual volia simplement reflexionar. Políticament mai no ens l'havíem jugat tant com a país, mai, i crec que això val la pena que ho recordem perquè això té conseqüències. Una primera conseqüència és, entenc jo, que se li ha donat valor a la política a Catalunya entesa la política com un compromís amb la gent i d'això ens n'havíem oblidat una mica o bastant. I el fet de donar aquest valor a la política, de compromís amb la gent-,evidentment no amb tothom, quan dic la gent vull dir la majoria de la societat catalana-, això ha tornat a donar valor a la política amb majúscules i això era un repte que teníem pendent poc o molt en el nostre país. Ara bé, el fet d'actuar d'aquesta manera i d'haver-nos-la jugat tant políticament també, no cal dir-ho, activa els nostres adversaris i de quina manera! I això, quan vam començar amb tot aquest procés, jo ho vaig intentar explicar, que res no seria fàcil perquè jo comptava -com ha passat i com seguirà passant- que els nostres adversaris no tolerarien fàcilment un procés polític com el que està seguint Catalunya. I aquest és el cas, no ho toleren fàcilment; al revés, ho combaten tant com poden amb les armes del segle XXI, que ja no són les del Born de fa 300 anys, però són molt poderoses les armes que tenen encara que siguin les actuals del segle XXI, i les posen a prova gairebé sempre. Algunes vegades de manera legítima, altres vegades no, altres vegades clarament amb joc brut. Per tant, hi ha de tot aquí. Però subratllo això d'aquesta activació dels adversaris de tota mena, hi hem de comptar i no només em refereixo als polítics perquè d'adversaris activats fora de Catalunya també n'hi ha de tota mena. Els polítics per descomptat, els institucionals també, però els mediàtics també i de quina manera. Encara que no siguin estrictament l'Estat, també estan activats en contra nostra. I determinats àmbits judicials que sí que són Estat es poden activar. I no cal dir-ho, quan ha calgut a l'Estat espanyol el TC bé que s'ha activat. Per tant, fixeu-vos que hi ha actors diferents a la política de l'Estat espanyol que davant d'un procés com aquest s'activen i de quina manera i simplement hi hem de comptar també en els propers temps.

Tercera cosa que volia comentar. El 27S. Ara hi ha una certa discussió, un cert debat -que ja adverteixo que no ens durà enlloc i que no caldria que ens hi obsessionéssim tant fins i tot dintre de Catalunya- sobre la naturalesa d'aquestes eleccions. Ara podem tenir la temptació, per cert molt nostrada, de passar-nos mesos embolicats a saber què són aquestes eleccions i perdre'ns un cop més en els detalls i oblidar un cop més l'objectiu principal. Que de tant en tant això en aquests país nostre -aquí no podem donar les culpes als de fora- hi estem

bastant entrenats. Fem discussions eternes sobre detalls menors que l'única cosa que fan és despistar-nos a tots plegats. I embolicar-nos en unes seqüències de les quals a vegades nosaltres mateixos no en sabem sortir i es converteixen en laberints quan no en gàbies. Dic això perquè ara el 27S les coses són molt clares i s'han de dir pel seu nom, aquestes eleccions tenen una naturalesa legal i política. La legal no cal que la discutim gaire, és la que és. Són unes eleccions que el president de la Generalitat convocarà d'acord amb l'ordenament jurídic vigent. Qui li vulgui posar nom legal a aquestes eleccions s'equivocarà. Ja ens ho deia, per cert, si agafem l'afició de rellegir les coses interessants que s'han fet en aquest país, ja ens ho deia l'informe de juliol de 2013, el primer informe que va fer el Consell Assessor per a la Transició Nacional. Ja ens ho deien. I ara estem utilitzant aquell instrument que és el darrer que ens queda i l'utilitzarem d'acord amb la seva naturalesa legal que és una convocatòria d'eleccions al Parlament de Catalunya com n'hem vistes d'altres. Ara bé, una cosa és la naturalesa legal, que no se'ns podrà discutir i convé que no ens discuteixin perquè si no tornarem a entrar en el debat d'aquest darrer any i mig on tot el problema era la legalitat, i això és el que no ens permetia avançar a nosaltres mateixos. Caure en aquesta discussió torna a ser un favor en majúscules al que pretén l'Estat. Per tant, facilitem les coses, no cal embolicar-nos en aquest sentit. Són eleccions al Parlament de Catalunya tal com s'han fet en altres ocasions. Però la naturalesa política d'aquestes eleccions, que ja no depèn del decret de convocatòria del president de la Generalitat sinó de com els partits polítics fan front a la convocatòria electoral, i aquesta és feina dels partits polítics, de les formacions polítiques, aquí la naturalesa política és la que és, i és evident que aquestes eleccions són unes eleccions per saber no només si a Catalunya hi ha una majoria clara i rotunda pel Dret a Decidir que ja ho sabem, sinó que a més a més si en aquesta línia del Dret a Decidir hi ha també una majoria clara a favor de la sobirania catalana o a favor que Catalunya es transformi en un estat, fins i tot en un estat independent.

Això és el que està en joc, i hi hem arribat a través de la fórmula possible. N'hi havia d'altres de fórmules però hi hem arribat a través de la possible, de la possible dintre de Catalunya, i per tant ara és feina nostra de tots plegats donar a aquestes eleccions la naturalesa política que tenen. I en aquest sentit sí que són eleccions de tipus plebiscitari. No en el sentit legal que per definició aquestes eleccions no existirien així i no cal que ens hi emboliquem més en aquest debat, són eleccions de tipus plebiscitari si els partits polítics tenen el sentit polític –mai millor dit– de donar a aquestes eleccions la naturalesa que el president de la Generalitat pretén que tinguin encara que des del punt de vista del decret de convocatòria seran les eleccions que seran.

No sé si m'he explicat però intento amb aquestes paraules desfer alguns embolics interns, en els quals insisteixo, de tant en tant crec que ens perdem una mica. El sentit és aquest i per tant depèn de nosaltres.

Què en sortirà o què n'ha de sortir el 27S? Un mandat democràtic, en sortirà això. Un mandat democràtic que passarà, com deia abans, per una aposta per ser reconeguts com allò que la majoria de gent d'aquest país vulgui fer del país i de la seva estructura política. Per tant, un mandat democràtic que esperem que sigui clar, perquè si no és clar no tindrem

gaires aliats que ens ajudin a interpretar aquests resultats. No entraré en el debat d'aquests últims dos mesos perquè avui dia ja no tenen sentit, oi? Però la meva obsessió des del primer dia és que el resultat a Catalunya sigui un resultat prou clar perquè no se'ns pugui discutir la seva legitimitat. Com que a més a més no ens podran discutir la legalitat de l'instrument perquè haurem utilitzat l'últim, però l'únic que tenim a les mans, que és una convocatòria d'eleccions, ara és feina nostra que no se'ns pugui discutir la legitimitat del resultat.

En algunes ocasions en aquests darrers mesos jo intentava explicar que de cara a la comunitat internacional el resultat d'aquestes eleccions havia de ser molt fàcilment mastegable, gairebé com les farinetes per a les criatures petites, que fos tant i tant mastegable que no es pogués donar cap argument per dir que allò no s'ho empassava algú. Ara tenim una possibilitat d'actuar també en aquest sentit, i per això es necessita un mandat molt clar. Si el mandat no ens porta a una majoria clara vol dir que no estem en el Punt d'Avui... Aquí ens ho juguem tot, que no vol dir que ens ho juguem per sempre, però ens ho juguem tot i, per tant, fixeu-vos si aquestes eleccions són determinants i si són decisives. Ens ho juguem tot almenys en el curt i mitjà termini perquè, si no hem passat aquesta primera barrera, no hi ha segona porta on trucar, no ens l'obrirà ningú. Si no hi ha una majoria clara al Parlament de Catalunya, per molt que piquem a la porta dels que ens hauran de reconèixer en algun moment, no ens l'obriran perquè faltará la legitimitat inicial. Això ho sabem prou bé.

Per tant, fixeu-vos si n'hi ha de feina per fer en relativament pocs mesos, una feineda per poc temps, perquè tots intuïm que aquesta majoria clara, amb tota claredat pot existir però que no és 100% segura, i, com que això ho intuïm, tenim el repte i l'objectiu aquí al davant i ara té data posada, i com que té data posada vol dir que no hi ha excusa, ara ja hi som, estem en el carril i el tren s'ha posat en marxa i no es pot aturar, almenys en aquest trajecte semidirecte –diguem-ho així- fins al 27S per enfilat a un altre directe que ens ha de portar on la població catalana determini que hem d'anar a partir del dia 27 de setembre.

Vaig acabant. Espero que si la majoria és clara com cal que sigui, a més ens sabrem explicar al món. Aquest serà també un repte afegit, no només haurem de tenir una majoria clara sinó que haurem de ser capaços d'explicar-nos al món. A Madrid ja sabem què passarà el 27S al vespre si hi ha una majoria clara a Catalunya a favor del procés polític o de la sobirania o de la independència, ja sabem què passarà. Se'ns negarà la legitimitat del resultat, ja han començat ara, ens diuen que aquestes són unes eleccions com sempre i nosaltres els hem d'acceptar l'argument, són com sempre des del punt de vista de la legalitat estricta però ara ja no ens poden fer el discurs de la legalitat perquè ells mateixos diuen que són com sempre, agafem la part positiva. I en canvi seran unes eleccions completament diferents de les de sempre des del punt de vista de la naturalesa política que tenen. Aquí és on ens hem de fer forts i aquí és on hem de saber comunicar bé a tota la comunitat internacional que aquestes eleccions són d'aquesta naturalesa, i que si no fossin d'aquesta naturalesa no haurien estat convocades per al 27 de setembre del 2015, sinó que s'haurien fet la tardor del 2016, que és quan tocaven unes eleccions normals al Parlament de Catalunya de naturalesa política més o menys normal com les de sempre. Això és el que

haurem de saber comunicar a l'escena internacional abans del 27S i sobretot a partir del 27S. Podria ser que ens ho sabéssim comunicar molt bé nosaltres i que no fóssim capaços de convèncer els altres del que hem estat capaços de fer.

I la darrera cosa que volia comentar, estem a poques hores d'unes eleccions que hi ha hagut a Europa, importants –no cal dir-ho- molt lligades al tema de les polítiques d'austeritat europees impulsades per alguns països, no només Alemanya però liderades per Alemanya. Per cert, parèntesi, liderades per Alemanya en qualsevol forma de govern. Perquè a mi em fa molta gràcia quan això es simplifica dient “això és la Merkel”, deu ser la Merkel i tota la CDU i la CSU i el Partit Socialdemòcrata alemany, oi? Que aquests estan al Govern i tenen coalició i van ser els primers que van aplicar les polítiques d'austeritat a Alemanya i les grans reformes per aprimar el que era l'estat del benestar alemany amb el senyor Sroheder. I també em fa molta gràcia perquè vaig veure fa un parell d'anys com, quan es posen etiquetes, com la gran i totpoderosa França, l'únic país que pot fer una mica d'ombra o d'equilibri a Alemanya, guanyava unes eleccions presidencials el president Hollande amb la bandera de “s'ha acabat l'austeritat, comença l'equilibri entre austeritat i creixement econòmic”. I la totpoderosa França, al cap de pocs mesos era el país que anunciava les retallades més grans, amb govern estrictament del Partit Socialista. Només dic això perquè atenció amb les etiquetes, no fos cas que ens quedéssim només amb les etiquetes, que vol dir només amb l'aparença, i que no fóssim capaços d'aprofundir una mica més sobre el que passa de veritat. Bé, a Grècia ja ho veurem, s'ha de veure aquestes properes setmanes, en aquests propers mesos.

Però el que volia dir és una altra cosa, és que a Catalunya el principal motor de regeneració política és el moviment sobiranista. En altres llocs els processos de regeneració, els motors principals de regeneració, tenen altres noms i cognoms, però a Catalunya el principal motor de regeneració democràtica és el moviment sobiranista, mentre el moviment sobiranista no perdi dues o tres facultats pròpies que li han donat una gran força i una gran moral de victòria i al mateix temps una gran legitimitat també des d'aquest punt de vista de la regeneració democràtica, que són: la radicalitat democràtica dels seus plantejaments, això és bàsic, molt important, no ho podem perdre de vista mai; l'actitud cívica i pacífica al costat de la radicalitat democràtica; i després la unitat, la màxima unitat possible diguem-ho així. Aquests tres noms propis del moviment sobiranista: unitat o suma d'esforços màxim possible; actitud cívica i pacífica sempre, en tot moment; i radicalitat democràtica dels plantejaments. La combinació d'aquests tres conceptes, d'aquestes tres virtuts, li donena aquest moviment una gran força de regeneració democràtica que probablement en altres latituds s'expressa d'altra manera i que a Catalunya es pot expressar precisament a través de la via sobiranista, i això al costat de la possible llibertat de Catalunya en aquest moment, segurament, no és poca cosa.

Moltes gràcies per la seva atenció.